

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL : lei 2,60 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 20 bani —

Principele moștenitor al Italiei mulțumind pentru manifestația de dragoste. — (Vezi pag. II).

Pe-o neatinsă și căreia i-am dat
cinci florini.

Am eșit cu toți afară apte a me ur-
ca în diligență ca să plecăm, și eu
câmas în urmă mi-am aruncat ochii
în dreapta spre a zări și vedea că-
ma deasupra din fața Președintelui și
a muntelui Postavaru; fără ca să
pot ști— se înțelege— că după acea
noapte și după cincizeci de ani tre-
cui am să admir bogata frumusețe
a naturii din împrejurimile ei și în-
că să fiu duios cuprins de frumoasă
și neîntrecute reflexiuni.

G. A. Taciă.

M A I C A

Tresare 'n glas de cetină jalea
pustiitoare-a toamnei, par'că,
și din văzduhul sur, pe 'ntinsuri,
în picuri nori se descarcă.
Adie lung și trist în turlă
cântarea schimnicului clopot
și-atât de dureros se 'ngână
cu-adormitorul ploii ropot!..
O ceață umedă și deasă
a 'ndăit bătrânul schit—
și-asupra lui plânsoarea vremii
se picură din 'nfrunt.
Cutropitoare se resfrânge
paloarea firu prin chilii,
înfrîpând melancolia
nădăjduirilor pustii.
Adâncă e 'n cuprins tăcerea
tăcșutului de privigheri
și pieră 'n neguri năzuința
isdăvitoare-i mângăeri...

Ce gânduri și-a 'ndoit genunchii
în fața icoanei sfinte,
măicuță cu ochi mari și negri,
cu față dulce și cuminte?
Ce melior îți iese chipul
din cadrul negrului veșmânt—
dar e mai trist ca floarea albă
sădită 'n proaspătul mormânt!
Ori, nu găsești alin durerii
în harul rugăcîinții tale,
de-și bate-abăt de tare pieptul
sub cuta hainei monahale?
Ce doruri plâng în ochi-ți galești
de-s roși pleoapele și tremur—
ori cumpănești viața asta
cu amintirea altor vremuri?
Din cadrul colbutei scândurii,
cu chipul palidului Crist,—
ori îți răsare altă față
cu zâmbet potolit și trist?..

Deși pioasă pare-ți ruga,
mă tem că gându-ți rădăcește
aiurea, 'n vremurile-apuse,
al căror dor te ispitește!..
Ce dulce trebuie să-ți fie
icoana clipei de iubit—
că s'au aprins obrazu-ți palizi
și fără vrese-ai tresărit...
Acuma 'mă lămuresc prin osul
îndureratelor bociri—
Nu pocăința te 'ngenunche,
ci, taina altor ispitiri!—
Nu plânge, maică! Lasă-ți dorul
tăcut în inimă să sează —
o dragoste atât de sfântă
și Dumnezeu o 'ncurîntează!
Prihana cine 'ți recunoaște
s'asvârte piatra, cel d'intăi—
ori, cine și pune astăzi capul
c'un singur gând, pe căpătâi?..

Destulă-ți jertfa tinereții
să ispășească-un ceas de dor —
și fără margine e răbdarea
ce zace 'n inimele lor!..

Craiova. P. Lișteavă.

Săptămâna artistică

Concerte simfonice conduse de We-
ingartner. — Un nou violonist pro-
cece: Duci de Kerejkarto.

Hotărât, anul acesta am avut cel
mai bogat sezon musical! Nici odată
nu s'a întâmplat să treacă atâtea
celebrități pe la noi într-un răstimp
de patru luni de zile, așa că se po-
te spune că sezonul acesta musical a
fost un adevărat șir de evenimente

SUVERANII ITALIEI, în trăsură, înainte de atentat

musicale, care de care mai atrăgă-
tor.

Nici n'apucă bine să se ducă un
virtuoz, un executant bun, și altul îi
așine calea publicului, momindu-l,
și amestindu-l aproape cu promisi-
unile „formidabilului”, „incompara-
bilului” și etcetera... Talent sau ce-
lebritate, trambitate pe toate tonu-
rile de cea mai americană reclamă.

Dar, pe lângă multe „celebrități
răsuflete” care își fac „turneul de
consolație prin Orientul plutocrat na-
vin și adevărate personalități artis-
tice de mână întâi.

Așa dacă ne mărginim numai la
sefi de orchestră celebri, zilele a-
cestea am avut ocazia să admirăm
ierăși pe doi din cei mai vestiți ma-
estri ai baghetelii.

După profundul sentimental Las-
salo, întâi și pe Weingartner—repu-
tat ca cel mai mare preceptor al
lui Beethoven. Și aceasta-i enorm
mai ales în zilele noastre de iluzii
ale unei arte noi, atât de noi, în cât
compositorii și sefi de orchestră de
talent își pierd capul deabinele ră-
tăcindu-se în labirintul fantasmago-
ricelor avolonade musicale.

De aceea Weingartner strălucește
și cu drept cuvânt prin religiozitatea
cu care face din capo-d'operile mare-
lui Beethoven, adevărate pagini pe
înțelesul tuturor.

Sinfoniile a 4-a, a 5-a, a 8-a, și a
3-a, au căpătat sub bagheta lui We-
ingartner întreaga maiestate și pro-
funzimea, necesare pentru execuția
lor.

Nici o frasă, nici un pasagiu nu a
rămas neluminat de claritatea divi-
nă, ce le-o imprimă exactitatea și fi-
neta cu care sunt atacate de ori ce
instrument.

Și toate instrumentele sunt impri-
etenite, apropiate prin acea magică
legătură ce te miră de ce nu există
totdeauna!

Dar pe lângă calitățile de extra-
ordinar conducător, Weingartner a
uimit prin austeritatea cu care știe
să se poarte prin lumea armoniilor
lui Beethoven, fără ca nici o clipă
să-ți dea a înțelege că trebuie să te
ocupi și de el.

Conducătorul face parte intrin-
secă din orchestră, cu care se con-
fundă aproape, de uneori al impresia
că în vârful baghetelii lui vezi de-
senându-se, tumultoasă, sau abia în-
gănată, ultima notă.

Cele două concerte ale lui Wein-
gartner ca și acel cu Lassalo au a-

vut darul să lămurească până și pe
cei mai puțin increzători asupra ex-
celentelor calități ale „orchestrei mi-
nisterului instrucțiunii”.

Și amândoi sefi de orchestră și-au
exprimat satisfacția de a găsi o a-
semenea orchestră omogenă care
numără câți-va executanți de sea-
mă, cari ar fi putut face aiurea ca-
riere strălucite.

Mulțumirea sufletească a membri-
lor orchestrei și a conducătorului
lor, d. Dinicu, este cu atât mai ma-
re, cu cât pe urma jertfelor lor, edu-
cația musicală a început să se facă
la noi și, deci, de aci încolo, musi-
canții nu vor mai avea de luptat cu
dănișii pentru triumful cauzei lor!

Precocitățile musicale sunt depar-
te de a se sfârși. An cu an apar câte
două trei exemplare de acest fel ce
vin atât de bine într'ajutorul părin-
ților lacomi de bani, chiar cu sacri-
ficiul vieții copiilor, dacă nu într'a-
cela al impresarilor rapaci, cari își
poartă victimele cu emfază și cu
toată bogăția reclamei veacului de
la un capăt la altul al lumii.

Tocmai se discuta mai deunăzi
vestea tristă a internării lui Florizel
Reuter într-un sanatoriu de neuras-
tenici când telegraful ne aduse ves-
tea apariției altui „copil fenomen”.

Ungaria are oare-cum monopolul
violoniștilor precoci. Se vede că
„pusta”, „ciardele”, și faimosii lor
lăutari dau ghes multora să-și creas-
că copii cu arcușul în mână, adică
cu bagheta magică ce-și silește pe
mititei să învețe de rost pagini în-
tregi de musică papagalicește.

Și un asemenea exemplar este și
micul Kerejkarto ale cărui concerte
au arătat cu prisosință ce însemnea-
ză această trebuință de a improviza
„copii precoci”.

Execută mititelul cu o rară exac-
titate tot, deși bietul de el multe nu
le înțelege „deși e silit să le execute
de rost, ca un biet școlar pus de mă-
mița să recite poezii pe care nu le
pricepe”.

Lumea e uimită. Așa de mic! A-
plaudă vehement și cu toate că este
indiferentă când își dă concertul
vre-un violonist reputat, dă asalt la
bilete când e vorba de un fenomen
de acestea musicale!

Musicus

Convorbiri astronomice

Pământul și activitatea soarelui

Nu mai încapă îndoială, că Soarelui
joacă rolul principal în ce privește
existența tuturor ființelor de pe Pă-
mânt. El ne dă căldură și lumină, a
ceasta e un lucru ce se vede și se
simte. Sunt însă multe fenomene
cari le vedeam, dar nu știam până
mai deunăzi că tot Soarele se dato-
rese. Învățații se ocupă în prezent cu
cercetarea legăturilor ce există între
acele fenomene și între activitatea
Soarelui și au găsit multe rezultate
cari dacă nu sunt încă adevărul ade-
vărat, sunt însă prețioase indicațiuni
pentru calea ce duce la adevăr.

Mai zilele trecute, d. Al. V. Andre-
escu, licențiat în fizico-chimice și
funcționar la Poșta centrală, a ținut
o conferință interesantă asupra acți-
unilor diferite ce le exercită Soarele
asupra Pământului și cari sunt elec-
trice și magnetice. Conferința acea-
sta a interesat de sigur pe toți func-
ționarii cel cuțit al Poștei și telegra-
fului, și în special pe d. maior Ver-
zea, directorul acelei instituțiuni, ca-
re încurajează pe toți aceia dintre
funcționarii săi, cari se deosebesc
prin muncă și stăruință. La drept
vorbind, conferința d-lui Andreescu
era a cincea dintr'o serie începută
încă din 1909. Avem deci aface cu un
interesant studiu și ei se întinde a-
supra întregii evoluțiuni a materiei
a energiei universale.

Dar în această rubrică ne intere-
sează numai partea astronomică și
de ea vom vorbi.

Ați auzit de aurorele polare. Unii
zic aurore boreale, dar fără să se
gândească, că sunt și aurore austra-
le și deci singurul termen propriu e
aurore polare, adică aurore ce au
loc la amândouă poli. Din București
aurorele polare rar se văd, cel mult
două-trei pe an s'ar putea vedea de
aci, dar și acelea slabe, de oarece nu
prea au fost observate. Fășii de lu-
mină țâșnesc spre nord, uneori ca
cortină, alteori ca raze luminoase
ba și alte forme curioase. Așa se a-
rată aurorele polare. Exploratorii po-
liilor Nord și Sud, au văzut și descris
multe aurore polare mărețe, căd
spre pol, mai mult de jumătate de
secol se văd aceste fenomene. Cine ar cre-
de? Aurorele polare sunt în legătura
cu activitatea Soarelui. Petele și
flăcările Soarelui, acestea din urmă
având înălțimi de sute de mii de ki-
lometri nu se ivesc, fără să nu-și a-
rate efectele lor asupra Pământului
Petele solare, de pildă sporesc și des-
cresc în vreo 11 ani; numărul auro-
relor polare la fel, în aceeași perioa-
dă. Petele solare asvâră torente de
corpusele electrice, cari ajung până
în primele pățuri foarte ușoare ale
atmosferei pământestii. Ele dau naș-
tere aurorelor boreale, cari sunt ast-
fel un efect al electricității. S'a și
constatat că mai toate aurorele po-
lare au loc între 50 și 100 kilometri
de-asupra Pământului, adică acolo
unde atmosfera e cu totul rarefiată;
ca în tuburile lui Röntgen (aceasta
pentru 100 klm. înălțime). Bine în-
țeles intervin și alte chestiuni, aces-
a magnetismului terestru, dar nu pu-
tem să intrăm aci în amănuntele în
cari a intrat d. Andreescu.

D. Andreescu se mai ocupă apoi de
o ipoteză cu privire la marile agita-
țiuni terestre, pricinuite nu numai
de influența Soarelui, dar și de tre-
cerea unui roi de meteoriți de pildă
prin atmosfera pământului. Atmos-
fera în acest caz e supra încărcată
de electricitate și va acuza o presiune
atmosferică scăzută. Se vor produce
deci descărcări electrice formidabile
ce vor da naștere la vârtejuri și con-
dusări repezi ale vaporilor de apă:
cicloni, trombe, etc. Orice sporire a
activității Soarelui are răsunet pe
Pământ. Apare o pată mare pe Soa-
re și trece apoi la meridianul ace-
stui astru... Iată că se produce pe Pă-
mânt o furtună magnetică, ace-
le magnete se agită cu violență,
se întrerup comunicările telegrafice
etc. Mai e oare nevoie să insistăm

asupra influenței activității Soarelui asupra timpului?

Popularizarea științei este încă în fașe la noi și de aceea e nevoie să încurajăm din suflet pe toți cei care cercetează subiecte științifice serioase, cât mai popular publicului nostru cel mare, care pe zi ce trece e mai doritor de cultură.

Victor Anestin.

VICE-AMIRALUL AUBRY

Comandantul escadrei italiene din Mediterana, mort la 4 Martie st. n.

IUBIREA MEA!

*Că-mi ești atât de dragă, nu te teme!
Iubirea mea nu-i cântecul sirenil;
E lacrima ce râde 'n colțul genii,
E-o dulce îngânare de poeme.*

*Iubirea mea e-un simbol de credință,
E cântecul duios al tinereții,
E zâmbetul voios al dimineții,
E cel mai cald imbold de biruință.*

*Iubirea mea e-un strop de cer albastru,
E-un vis, ce-și cată veșnic intrupare,
E tainica scripșire-a unui astru,*

*I-o rază ce s'a rupt când-va din soare,
Un farmec, un noroc, o 'nminunare:
Ești numai tu, copil cu chip de floare!*

P. Dănescu

CRONICA CĂRȚILOR

"Viclenie socială" de V. Alexandrescu

Sub titlul de mai sus, d. Vasile Alexandrescu a publicat un roman de moravuri, pe care l-am citit cu multă plăcere. De aceea îl cred vrednic de a mă ocupa de el în această cronică. De aceea îl recomand doritorilor să cunoască o răcomand nenorocică, cum se întâmplă în realitate.

Intreaga povestire a d-lui V. Alexandrescu se învârteste în jurul soților Elena și Constantin Marinescu Costică — cum i se spunea în familie — era ziarist de meserie și avea o fire idealistă, visătoare, bună și încrezătoare în oameni. Elena, dimpotrivă, era născută șireată și o experiență prematură a vieții o învățase multe din vicleniile sociale. Soarta a voit ca Elena eșind în calea lui Costică, acesta să se atașeze de ea și o iubească cu patimă și... s'o ia de tovarășă a vieții. Câte nenorociri au decurs din această nepotrivire de caractere: iată ce ne spune frumos autorul în cele 180 de pagini ale scrierei sale.

De la prima intimitate cu Elena Costică a avut să îndure decepții. A descoperit — cum să zic? — că Elena nu era... cum trebuia. Cu toate acestea, naiv din bunătate sau din iubire pătimășă, s'a prefăcut că n'a cunoscut nimic, a voit să lase idoliului inimii sale iluzia că el s'ar crede

primul bărbat, pe care dansa l-a cunoscut. A sperat că, prin puterea iubirii lui, îl va salva cinstea pe viitor, o va reabilita, o va face vrednică de dansul. Nu s'a dezea seama bietului că dacă Elena s'a dat lui, înainte de a-l fi soție legitimă și dacă se dăduse și altuia, poate chiar și fără speranța de a-l deveni soție atunci ce-ar putea-o face să se cumintească pe viitor. Dacă nu s'a păzit ea, fiind fată, cum va putea rezista tentațiilor ca nevastă?

Cu toate acestea Costică a luat-o de soție și a păstrat-o 16 ani deși în tot timpul acesta de multe ori i-a amărât zilele și l-a făcut de ocară lumii. În cele din urmă divorțând, Elena scoboară toate treptele corupțiunii, până ce ajunge să dea întâlniri oricui și pe oricât până ce a ajuns la Colentina...

Costică se însoară din nou și de data aceasta are norocul să dea peste o ființă la fel cu dânsul. A luat-o divorțată, care-și lăsase bărbatul pentru că era ștregar. Cititorul e astfel mulțumit că cel puțin spre sfârșitul vieții lui atât de zbuciumate, Costică avu norocul pe care-l merita de la început.

Dar pe lângă dramatica căsnicie a soților Marinescu, pe lângă moravurile rudelor și cunoscuților lor, autorul romanului nostru ne desvăluie un colț — urât, c ee drept — dar un colț real din viața socială de astăzi: ceea ce numește dânsul „viclenii sociale”.

Un candidat de deputație, care-ți strânge mâna călduros, îți promite marea cu sarea, pentru ca apoi, după ce i-ai dat votul și poate i-ai făcut și propagandă... nici să nu te mai bage în seamă!

Un avocat, care se laudă că pledează gratis pentru săraci... „uită” termenul procesului — și poate chiar de nu l-ar fi uitat și-ar fi apărat clientul sărac ca funia pe spânzurat!

Un magistrat, care într'un proces de divorț se lasă... ca să zic așa... sedus de cucoana cu pricina.

Și câte alte tipuri nu defilează în această interesantă povestire; câte viclenii sociale nu ne desvăluie autorul! Și povestirea e așa de firească, așa de curgătoare, în cât ai jura că autorul ne destăinuiește întâmplări din propria sa viață sau în tot cazul întâmplări, pe care le-a văzut, nu și le-a închipuit.

Romanul d-lui Alexandrescu e scris într-o limbă limpede și curat românească. Face să fie citit mai ales de cei, care nu cunosc viața de cât din visuri.

Aladin.

PALATUL LUI DUCA-VODA

de AL. RUSSO

Amice, îți scriu dintr'o ruină care odinioară a fost palat domnesc; de pe înălțimile unde odinioară veghiau cete de ostași viteji ținând ochii în calea Tătarilor și unde astăzi se îngrășă dormind câți-va călugări în compania buhnelor. Am venit să vizitez palatul lui Duca-Voda în Cetățuia și iată ce am găsit: Acest fost palat, ridicat spre partea zidului din față cu Iași este întreg de piatră cu bolți de cărămidă. El nu întrunește proporțiile arhitecturale care dau unei clădiri aspectul de monument, dar posedă un ce misterios, care spune multe imaginației. Ferestrele, prea mici, sunt împrăștiate fără nici o simetrie pe fațada lui, însă pe timpul luptelor, atunci când Românul era totdeauna cu zilele în mână, locuitorii aveau nevoie mai mult de metereze de cât de ferestre largi.

Înălțimea lui e ca de două rânduri dar numai unul, adică cel de sus, apare ochilor, căci partea mijlocie coprinde tainite înțunecoase, iar sub aceste vin beciuri săpate în pământ. O scară de vre-o 12 lespezi, strâmtă și lipită de peretele din afară a palatului, duce pe un bal-

con mic, sub care se deschide ușa becurilor.

Pe acest balcon de piatră o altă ușă rotundă, îngustă și scurtă dă pas în o tindă boltită, pardosită cu cărămizi hexagonale și luminată prin o fereastră din fund. În dreapta și în stânga tindei, două uși dau intrare în două mici apartamente: cel din stânga coprinde o sală destul demnă cu trei ferestre spre ogradă, boltită și pardosită cu cărămizi. În unghiul de-a stânga, cum intri, se vede locul unei sobe ce s'a dărâmat. Acea sală servia pentru primiri și sfaturi; ea comunica cu o cameră luminată prin 2 ferestre, tot despre ogradă, asemenea boltită și pardosită cu lespezi de cărămidă. În unghiul din fund, în dreapta, se vede o ușă mică ce se crede că ar fi comunicat prin o scărișcă săpată în zid cu tainițele de desupt.

Celalalt apartament, din dreapta tindei se compune iarăși de două camere, însă mai mic. Cea dintâi are două ferestre spre ogradă, boltă și paroseală de cărămidă. În unghiul de-a dreapta ușei se găsește încă o sobă ce seamănă cu vetrele țărănești, și e mai bine lucrată, mai elegantă și mai ridicată. A doua cameră, numită *Odaia lui Vodă*, primește lumină din partea orașului Iași. Pe pereți apar niște flori roșii zugrăvite cu puțină artă; însă aceste vestigiuri arată că apartamentele au fost acoperite cu frescuri, peste care s'a lățit mai în urmă varul vandalismului călugăresc.

În unghiul din fund, în dreapta camerei din fund, este o ușă foarte îngustă și scurtă, care se deschide în zidul despre ogradă. O scărișcă săpată în acel zid și luminată numai prin o fereștrică rotundă, duce în o cameră numită *Etaclul Doamnei* și care se găsește sub *Odaia lui Vodă*. Acea cameră misterioasă, boltită cu piatră, puțin ridicată și luminată prin două metereze, are în fund un soț de scobire în zid, ce servea de vară. Ferestrele ei privesc în partea Prutului.

Așa dar rândul de sus al palatului se compune din cinci camere, dintre care una tainică și sub-asezată.

Intrarea în beciuri este pe din față, adică din partea ogrăzii. Ele sunt săpate în pământ, boltite și zidite de-a curmezișul palatului în număr de cinci sau șase, dar nu au nimic remarcabil.

Iar intrarea în tainițe se găsește în peretele palatului care privește spre oraș. O ușă mică, rotundă și ridicată de la pământ ca de vre-o doi coști duce într'un feliu de tindă îngustă, în a cărei fund se deschide o vizunie ce are multă asemănare cu un cuptor de pitărie; nivelul ei e mai ridicat de cât acel al tindei. În stânga se vede o cameră boltită, tupilată, întunecoasă, în al cărei colț de-a stânga se arată o gaură prin care deabia încape omul, pentru ca să intre în o altă cameră asemenea întocmai ca cea dintâi. Amândouă sunt zidite pe aceeași linie cu *Etaclul Doamnei*. Care a fost menirea acestor tainițe? Las această întrebare pe seama arheologilor; eu constat numai că bolțile sânt lucrute cu multă măiestrie, că forma ferestrelor este rotundă și că arhitectura palatului, deși străină regulilor arhitecturale, are un sigil de originalitate și poate să ne facă a întrevăde în trecut soiul locuințelor adoptate de strămoșii pe timpul pericolos în care trăiau.

În prevazurile ușei balconului se cunosc borte scobite în zid pentru capetele drugului ce servea a înfățișa ușa pe dinăuntru, când era închisă noaptea, obiceiul care s'a păstrat și până astăzi la casele țărănești.

În *Odaia lui Vodă*, la ambele colțuri, în partea ferestrei sânt doi stâlpișori de piatră, puțin ridicați, care ținău loc de picioare pentru un pat. Asemenea se obișnuiește și

la țianii cu deosebire numai că stâlpii sânt de lemn.

Din dosul palatului se găsește o cișmea seacă, făcută în zidul ce înconjoară Cetățuia.

Poarta Cetățuiei se deschide în partea zidului ce cată spre dealul Pitrăriei. O clopotniță se înalță pe dansa, însă nu are nimic mai însemnat de cât toate celelalte clopotnițe de pe la mănăstiri.

În fruntea porții, pe din afară, este săpată în piatră stema țării: caș de zimbbru, purtând o coroană pe coarne și între coarne o stea; de desupt o cruce și prin prejur o inscripție începe bine păstrată. Grăbească-se arheologii să o copieze, căci timpul macină.

În stânga porții se înșiră niște case mari cu două rânduri, ce par a fi mai moderne; iar de acestea se țin un rând de case vechi care au o sală lungăreață de o frumoasă arhitectură. Proporțiile sânt bine chibzuite, iar mai cu seamă porțile de stil gotic sunt demne de admirat. Sub ea se află pivnițe lungi, largi și trainice.

În dreapta porții, lângă zidul Cetățuiei, despre Prut, este o zidire de formă rotundă a cărei boltă este o adevărată minune de eleganță și de măiestrie. Lumina o primește pe deasupra, ca domul Panteonului. Ce păcat că acel unic cap de operă de arhitectură servă, precum se spune, de bucătărie!

Biserica se ridică mai în mijlocul ogrăzii. Ea seamănă cu biserica Goliei din Iași. Pe zidul din lăuntru, deasupra ușei, sânt zugrăvite portretele lui Duca-Vodă și a familiei sale, Domnul ține în mână dreapta planul bisericii.

N. B. — Se zice că o parte din dealul Cetățuiei s'ar fi dărâmat — nu știu când... și că în acea dărâmare ar fi dispărut și un palat cu două rânduri... (?)

Pe zidul Cetățuiei este un foișor luminat cu trei ferestre mari, din care turistul se bucură de o minunată panoramă. Lângă acel foișor se deschide în zid o porțișcă ce dă drumul afară din Cetățuia. Câte secene romantice s'ar putea clădi pe acel foișor și acea porțișcă misterioasă!

Vioarele în medicina populară

De oarece vioarele inveselesc ochii și au un miros plăcut, multe popoare cred că ele au putere vindecătoare și de aceea sunt întrebuințate la boale.

Medicina științifică modernă însă nu le consideră ca atare.

În anticitate când Zeus a creat floarea violetă pentru ca să scape de farmece pe iubita sa Io, prefăcându într'o vacă de către Hera sa geloasă, deși Io a mâncat vioarele, totuși ea n'a putut să scape de pielea păroasă. Chiar atunci nu s'a putut dovedi puterea vindecătoare a vioarelor.

Populația din Brandenburg, Turingia și Silesia crede că acela care dăruiește prima vioară găsită primăvara, scapă întreg anul de friguri, ceea ce însă este o credință desartă.

În anticitate Pedanius Dioskorides, un celebru medic grec, care trăia pe la anul 50 d. Cr. în Amazarbos în Kilikia, credea că foile de vioare înlătură inflamațiile de stomac și de ochi, iar ceaiul de vioare este un bun medicament contra epilepsiei la copii. Și împăratul german Maximilian I (1459—1519) aprecia foarte mult vioarele, de oarece făcând o cură de ceai de vioare, a scăpat de nisipul din bășică.

La poporul german există credința că suc de vioare este bun pentru curățirea sângelui și pentru purgățiune. Vioarele se mai întrebuințează și pentru prepararea unui sirop care alină tusea.

La slovacii din Ungaria uleiul de

viorele este considerat ca un leac universal. El se prepară astfel: Peste viorele se toarnă untdelemn bun și apoi se pune într-o sticlă bine astupată și se ține treizeci de zile la soare. După aceea conținutul se strecoară printr-o sită, iar uleiul se toarnă în sticle care sunt ținute la răcoare. Acest ulei se întrebuițează ca medicament extern.

În multe părți ale Germaniei se crede că D-zeb a lăsat ca viorele să crească la începutul primăverii, pentru ca oamenii cari au suferit în cursul iernii de guturai, de tuse și de alte boale să le întrebuițeze ca medicament, în formă de ceai cald sau rece.

Poporul crede că acest ceai nu numai că liniștește sângele, dar vindecă și oftica, vărsatul și boalele de piele.

Preotul Sebastian Kneipp, cunoscutul medic naturalist, era un fervent partizan al viorelelor și povătuia pe pacienții cari sufereau de dureri de cap sau de fierbințeli să pună la cap cataplasme înmuiate în ceai de viorele (Viola odorata) — nu vioreauă florentină cultivată în Toscana (Iris); — el estrăgea medicamentul foarte scump numit Ipecaquanha (Uregoga).

Mai mulți medici au făcut acum câțiva ani încercări ca cu un puternic extract de viorele să vindecă cancerul, dar fără nici un rezultat.

C. Scurtu

LITERATURA POPULARA

DOINA

*Codrile, Măria Ta,
iasă-mă sub poala ta,
că nimica n'oiu strica,
făr' numai o rămurea,
să-mi adărn armele n' ea,
să le-adărn la capul meu,
unde mi-oiu așterne eu,
sub cel teiu bătuț de vânt,
cu floarea pân' la pământ.
Să mă culc cu fața n' sus
și să dorm, dormire-aș dus,
dar s'aud și n' visul meu,
dragă codre, glasul tău,
din cea rariște de fag,
doină răsunând cu drag,
Cum jelind se tragă,
frunza de mi-o leagănă,
iară vântul mulcomit,
va vedea c'am adormit
și prin tei va răscoli
și cu flori m'a coperi.*

CHATEAUBRIAND

RÉNÉ

— Urmare —

Nu știu dacă vei putea citi aceste rânduri pe jumătate șterse de lacrimile mele. La urma urmei, amicul meu, mai curând ori mai târziu, n'ar fi trebuit să ne despărțim? Ce trebuie să-ți vorbesc despre nesiguranta și puțină valoare a vieții? Ți-ami amintești de tânărul M... care a făcut naufragiu la Île-de-France. Când primisși, ultima-i scrisoare, câte-va luni după moartea sa, rămășițele sale pământesti nici nu mai existau; și momentul în care îți începeai doliul în Europa era acela în care îl isprăveau în Indii. Ce a declinat omul, a cărui amintire se pierde atât de ușor? O parte din amicitia noastră abia îți află moartea când cealaltă parte e deja mângăiată! Ce, acum și prea scumpul meu René, amintirea mea ti se va șterge atât de repede din inima ta? O frate! dacă mă smulg cât mai e timp din lângă tine e ca să nu fiu despărțită de tine în viața eternă.

Amelia

C. S. Aci alăturat actul de donație al bunurilor mele; nu cred că vei refuza acest semn al amicitiei mele.

Trăznitul să fie căzut la picioarele mele și nu m'ar fi îngrozit atât ca scrisoarea aceasta. Ce taină îți ascunde Amelia? Cine o silca așa grabnic a îmbrățișa viața religioasă?

Nu m'a îndreptat ea iar către existență, prin farmecul amicitiei, de cât spre a mă părăsi de odată? Oh! De ce a venit ea oare spre a mă îndepărta de la planurile mele? O mișcare de îndușoșare o readuse lângă mine; dar, în curând obosită de o grea datorie se grăbește de a părăsi pe un nenorocit care n'o avea decât pe dânsa pe pământ. Crezi că ai făcut tot dacă ai împiedicat pe cineva de a muri! Acestea erau tânguirile mele. Apoi, făcând o sforțare asupra mea: „Ingrată Amelia, ziseși, dacă ai fi fost în locul meu; dacă, ca și mine, ai fi fost perdută în vidul zilelor tale, oh! tu n'ai fi fost părăsită de fratele tău!”

Totuși când reciteam scrisoarea, găseam un nu știu ce atât de trist, atât de dulce în cât mi se topea inima. De odată îmi veni o idee care îmi dădu oare-care speranță: îmi închipuiam că Amelia fusese cuprinsă de o pasiune pentru vr'un om, fapt pe care nu îndrăznea să-l spue.

Această bănuială părea a-mi explica tristețea ei, corespondența ei, și tonul pasionat din scrisoarea ei. Îți scrisesși îndată spre a o ruga să-mi deschidă inima.

Ea nu întârzie a-mi răspunde, dar fără a-mi descoperi secretul: ea îmi spunea numai că a obținut dispensa noviciatului și că era pe cale de a-și depune jurământul.

Fu-i revoltat de obstinarea Ameliei, de misterul vorbelor sale, și de puțină sa încredere în amicitia mea.

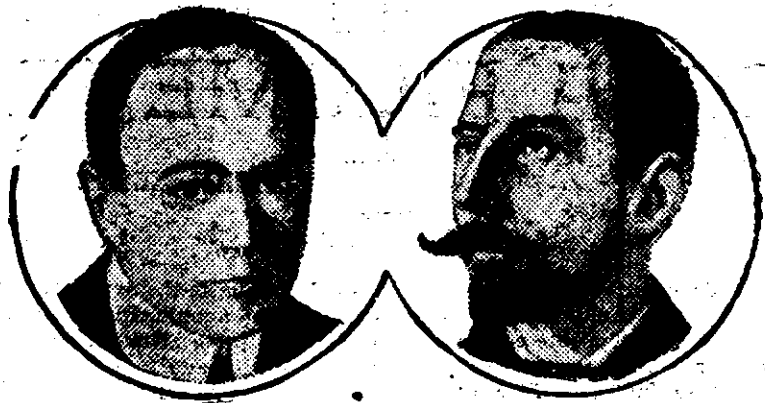
După ce ezitai un moment despre hotărârea ce aveam de luat, hotărâi să mă duc la B... pentru a face o ultimă sforțare pe lângă soră-mea. Pământul pe care fusese crescut se afla pe cale. Când zării pădurile unde petrecusem singurele momente fericite ale vieții mele, nu-mi putui opri lacrimile și îmi fu cu neputință de a nu mă opri să le spun un ultim adio.

Fratele meu mai mare vădușe moștenirea părintească și noul proprietar nu o locuia. Sosii la castel pe drumul cel lung brăzdat de brazii; trecui prin curțile pustii; mă oprii a privi ferestrele închise sau pe jumătate rupte, scaiul creștea pe lângă pereți; frunzele așternute pe pragurile porților și acest peron singuratic unde văzui atât de deseori pe tatăl meu și pe credincioșii săi servitori. Treptele erau deja acoperite de mușchi; mixandra galbenă creștea între pietrele lor desfăcute și tremurând. Un păzitor necunoscut îmi deschise brusc porțile. Nu îndrăznii să trec pragul; omul zise atunci brusc: „Ei bine, vei face oare ca străina care veni aici acum câteva zile? Când fu să intre leșină, și fu nevoit s'o duc la trăsura ei”. Îmi fu lesne să cunosc pe străină care, ca și mine, veni să caute în acest loc lacrimi și amintiri!

Acoperindu-mi un moment ochii, cu batista, intrai sub acoperișul strămoșilor mei. Străbătui camerele sonore, unde nu se auzea de cât zgomotul pașilor mei. Odăile erau abia luminate de slaba lumină care pătrundea prin obloanele închise: vizitai pe aceea unde mama își pierduse viața punându-mă pe lume, pe aceea unde dormisem în leagănul meu, aceea în fine în care amicitia primii cele dintâi făgăduinți de la o soră iubitoare. Pretutindeni săliile erau deșerte și păianjenii își împletiseră pânzele pe pereții părăsiți. Eșii în grabă din aceste locuri, mă depărtați de pașii mari, fără a îndrăzni să îndorc capul. Ce frumoase, dar și ce repezi sunt momentele ce petrec frații și surorile în tinerețea lor ani, reuniți sub aripile bătrânilor lor părinți! Familia unui om nu e decât de o zi: suflarea lui Dumnezeu o împrăstie ca un fum. Abia fiul își cunoaște tatăl, tatăl pe fiu, tețele pe soră, sora pe frate! Stejarul vede ghindele sale încolțind împrejurul său: nu e tot așa cu copiii oamenilor!

Sosind la B..., mă duseși la monă-

EXPLORAREA POLULUI SUD

CĂPITANUL SCOTT și CĂPITANUL AMUNDSEN
cei doi exploratori.

tire; cerul să vorbească surorii mele. Mi se spusese că ea nu primea pe nimeni. Îți scrisesși: ea îmi răspunse că, fiind pe cale de a se consacra lui Dumnezeu, nu-i era permis să-și dea gândurile pe lucruri pământești; că dacă o iubeam, aș evita de a o întrista prin durerea mea. Adăogă: „Totuși, dacă ai de gând să vii la altar în ziua mărturisirii mele, vino să-mi ții loc de tată: Acest rol este singur demn de curajul tău, singurul care convine amicitiei noastre și odihnei mele”.

Această hotărâre rece ce se opunea căldurii amicitiei mele mă puse într-o mare turburare. Când eram gata să mă reîntorc, când voiam să rămân, numai pentru a turbura sacrificiul. Infernul mă stărnea până într-atât încât îmi veni gândul să măucid în biserică și de a amesteca ultima-mi suflare cu juruștele cari îmi răpeau sora. Stăruia monastirei mă preveni că se pregătise în altar o bancă și mă invită de a asista la ceremonie care trebuia să aibă loc chiar a doua zi. În zori, auzii primul sunet al clopotului. Pe la zece ore, într'un fel de agonie, mă țărâi până la monastire. Nimic nu mai poate fi tragic, când ai asistat la un asemenea spectacol; nimic nu mai poate fi dureros când i-ai supraviețuit.

Un public imens umplea biserică. Fu-i condus la banca din sanctuar; mă arunc în genușchi, aproape fără a ști unde eram, nici de ce eram decis să fac. Preotul aștepta deja la altar; de odată grăilejul se deschide și Amelia intră, cu mare alai. Era atât de frumoasă, se vedea pe fața ei ceva așa dumnezeesc, că-mi provocă o mișcare de surpriză și de admirație. Învins de glorioasa durere a sfintei, abătut de mărimea religiei, toate proiectele mele de violență mă părăsiră; puterile îmi scăzuseră; mă simții strâns de o mână a tot-puternică; și, în loc de blesteme și de amenințări, nu găsiți în inima mea de cât profunde adorațiuni și gemetele umilinței.

Amelia se așeză sub un uranisc. Sacrificiul începe la lumina fackelor, în mijlocul florilor și parfumurilor care trebuia să facă jertfa plăcută. La proscomidie preotul își scoate toate podoabele, nu păstră de cât tunica de in, se sui pe amvon și, într-o cuvântare simplă și patetică, zugrăvi fericirea fecioarei care se consacră Domnului. Când pronunță aceste cuvinte: „Ea a apărut ca tămăia care se consuma în foc”, o mare tăcere și mirosuri cerești pădură a se împrăstia în auditor: te simțeai ca la adăpost sub aripile porumbitei mistice, și ți se părea că vezi îngerii obborându-se pe altar și ridicându-se spre ceruri cu parfumuri și coroane.

Preotul își termină discursul, își reia vestimintele și continuă sacrificiul. Amelia, sprijinită de două tinere călugărițe, se pune în genușchi pe ultima treaptă a altarului. Atunci sunt chemat spre a îndeplini datoriile părintești. La zgomotul pașilor mei sovăitori în sanctuar, Amelia era cât p'aci să leșine. Sunt așezat lângă preot pentru a-i

prezenta foarfecii. În acest moment simt că transporturile-mi renasc; furia îmi va izbucni, când Amelia, rechemând tot curajul, îmi aruncă o privire unde era atâta reproș și durere în cât fui dezarmat. Religiozitatea triumfă. Sora mea profită de turburarea mea: își întinde cu curaj capul. Frumosu-i păr cade în toate părțile sub fierul sfânt; o lungă rochie de etamină îi înlocuiește podoabele secolului, ea însă rămâne tot atât de îndușoșătoare suferința de pe fruncea sa se ascunde sub o legătură de in; și vălul misterios, indoit simbol al virginității, și al religiei, întovărășesc capul ei tuns. Nu-mi păru nici odată atât de frumoasă. Ochiul pocăit era ațintit pe tarna lunei și sufletul ei era în cer.

Totuși Amelia nu-și pronunțase încă piruința; și pentru a muri pe lume trebuia să treacă prin momânt. Sora mea se culcă pe marmoră; se întinde asupra ei o pânză mortuară; patru facke indică cele patru colțuri. Preotul, cu etola pe gât, cu cartea în mână, începe serviciul morților, urmat de tinere fecioara. O! bucurii ale religiei, cât de mari sunteti, dar și ce teribile! Fui obligat a ingenușchia lângă acest lugubru aparat. De odată un murmur confus ese de desubtul vălului sepulcral; mă înclin, și aceste cuvinte teribile (pe cari eu singur le auzii) îmi ajunseră la ureche: „Dumnezeule mare, fă să nu mă mai scol nici odată de pe acest așternut funebru, și încarcă de fericire pe un frate, care n'a împărtășit criminala mea pasiune!”

La aceste vorbe eșite din sicriu, groaznicul adevăr îmi apare; rațiunea mă părăsește; mă arunc pe lîtoliul morții, și-mi strâng sora în brațe strigând: „O soție a lui Isus Christos, primește ultimele mele îmbrățișări printre gheturile morții și adăncimile eternității cari te despart deja de fratele tău!”

Această mișcare, acest țipăt, aceste lacrimi, turbură ceremonia: preotul se oprește, călugărițele închid gratiile, lumea se agită și se apropie de altar; sunt scos de acolo fără cunoștință, ce rău mi-a părut că am fost readus la viață! Aflai, deschi-zând ochii, că sacrificiul a fost împlinit și că soră mea fusese apucată de niște friguri puternice. Ea mă ruga de a nu mai căuta a o vedea.

(Va urma).

Gaston Toussaint

Direcțiunea ziarului nostru roagă pe colaboratorii obișnuiți ai «Universului Literar» să trimită obișnuita bucată hotărâtă pentru numărul de Paști.

Bucățile, proză sau versuri, vor fi trimise în cursul acestei săptămâni, spre a ne rămâne vreme pentru rânduirea lor.

EDMOND ȘI JULES DE GONCOURT

SORA FILOMENA

TRADUCERE DE

MIRAIL NEGRU

— U R M A R E —

11

— Vai de capul tău! pe-asa vreme... E departe, zise portarul, uitându-se la ninsoarea... Poate că mie mai duce cinci zile...

Internul se întoarse către un tânăr care ședea în picioare lângă el.

— Sunt multe clipe grele ca astea... Dar dacă l'ar fi primit, șeful meu de serviciu l'ar fi dat afară mâine... E greu să primum nenorociri ca asta... E ceace se numește în termenii de spital o *hodorogitură*... Dacă am primi pe toți officioșii... Parisul e un oraș care ruinează așa de mult... n'am mai avea loc pentru ceilalți, pentru cei care se mai pot vindeca...

— Și văzând că sora așteaptă să-I vorbească, o întrebă:

— Ce dorești, maică?
— Nu mai știu... îngână ea, și fugi.

X

— Doamnă Unu!
— Doamnă Șase!
— Doamnă Unsprezece! Ia ascultă înco, să-ți spun ceva...

Bolnavele în sala S-ta Thereza, se chemau după numerele paturilor, își răspundeau, vorbeau între ele și flecăreau.

Aproape toate erau în pat. De la șapte până la opt, după sculare, ședeau pe scaunul de la căpătâiul patului. Unele din ele, făceau, cu pași mici, câte o plimbare prin sală.

Una, stând la unu din capetele mesei mari, scria după cum îi dicta o altă femeie, cu aceea sfortare a coafelor și cu aceea stăpânire a corpului obișnuită oamenilor din popor cari n'au deprinderea de a scri și cari se încearcă.

Internul își sfârșea vizita.

— Și de la un pat la altul auzeai:
— Măine își vine cineva?
— Măine?... A, da, e Joi... nu știu,

Eu aștept trei persoane... Ba nu... patru, zise o femeie care număra pe degete... Nu l'ai văzut pe bărbatul meu rândul trecut, hai?

— Ba l'am văzut... Crezi că putem să dorm cu o drăcie ca aceea pusă pe pânțe?
— Dar d-tale?

— Oh! la mine, ca să vină bărbatul meu și copiii, ar trebui să facă șaptezeci de leghe.

— De așa departe ești?
— Da, sunt de departe, nu sunt din Parisul d-voastră, slavă Domnului.

Dacă aș fi numai eu care stau acolo! Nu e un singur pom înaintea bisericilor... Pe aici e trist.

Sunt sigură, că după ce-o pleca, am să fiu tristă două săptămâni, acasă la noi.

— E frumos acolo de unde ești?
— Dacă e frumos?... Păi, uite...

Intâ e strada mare... Știi strada mare... Și cum intri pe strada mare, dai în piață... O, o să am de lucru eu, de spălat... Sunt o sumedenie de băbați, știu... Sunt două o-dăi și n'apoi e o grădină... Pe mâna stângă, în grădină, e maghernița... fiindcă băieții și tații lor lucrează la cutite... Fac cutitărie, cutitărie fină, știu, și-o vând în strada Richelieu... lucrează ca niște îndrăciți... Ah! dar în grădină să vezi... avem un păr bătrân care e în toți anii plin... lăsăm uncori perele pe joasă... Și pe urmă știu, la capăt e râul din ținutul nostru... are o apă limpede! Noi n'avem de cât patru pași de făcut până s'ajungem la râu să spălăm...

— Ia ascultă, doamnă Nouă, erai aci când era femeia aia a peticarului?

— Nu.

— Inchipuește-ți, nenorocita asta și-a început agonia Duminică dimineață... Și peste zi iată că vine bărbatu-său s'o vadă... Un om groaznic, care-și petrece viața bând și care-și băuse tot ce avusese... Ea ascunsese vre-o căști-va gologânași pe care și-I înodase în cămașe... Și vine păcătosu-ăla de bărbatu-său și sub cuvânt că vrea s'o îmbrățișeze, bagă mâna să-I scoată banii... Femeea a început să strige s'o scape de hoți... A fost un alai în sală.

Internul era la cele din urmă paturi. Trecând pe dinaintea unui pat, el se apucă să frece cu mâna pe așternut aproape de picioare.

— Nu mă mai gădil, domnule Barnier, zise aproape veselă femeia din pat, căreia i se tăia piciorul. După un moment de tăcere, ea adăogă, adresându-se vecinei sale:

— I-adevărat că dacă oamenii sunt răi, sunt printre ei și unii foarte buni... Uite, de pildă, domnul Barnier... e foarte blând... și cu grije de bolnavi... A bătut jumătatea, nu-l așa?... Dar ce sora nu-și face azi plimbarea cu portocala?... Mi-ar răcori gura și mi-ar fi așa de bine...

— Sora?... ba da... iată-o că iese din cutia ei.

Sora Filomena ieșise din cabina ei. Mergea ținând departe de rochie, în cele două brațe întinse, o portocală căreia-i curăța coaja. Coaja odată curățată, sora curăța pielea, după care, intrând la căpătâiul paturilor, pune portocala în gura femeilor culcate, pune în gura lor deschisă și plină de apă ca aceea a unui copil mic, un sfert de portocală strălucitor de lumină între degetele-i albe.

La numele lui Barnier, în sală începura să se încrucișeze laudele la adresa internului. Recunoștința pornea din paturi, iar din gură ieșeau binecuvântări.

— Da, spunea una, e un băiat cum se cade... și care nu e de loc morocănos după ce și-a împrăvit serviciul...

— Băiatu-ăsta să-ți facă un pansament... cu niște apă necropită întâi... și pe urmă să vezi îți alină ori ce durere...

— Mie, mie a venit de mi-a îngrijit bărbatul acasă, și nu pentru banii pe cari ar fi putut să îi ia...

Toate aceste glasuri devenind ecou ajungeau ușor la sora Filomena. Pasul ei era liniștit; și se simțea venind pentru femeile cari vorbeau astfel de simpatii involuntare, ca de un fel de recunoștință.

— Mie mi-e tot una dac'ar fi să mai rămân, zise o altă bolnavă; eu nu mai sufer. Și vezi, când ai suferit ca mine, totul e să nu mai suferi... și pe urmă eu mai și lucrez, și când lucrezi știu, nu prea te plictisești...

— Aia e frumoasă dar nu știu ce faci acolo... o broderie par'că, nu? Imi dai voce... pentru ce prințesă o lucrezi?

— Să-ți spun, zise bolnava, după ce se uită să vadă dacă sora Filomena s'a depărtat. — Vreau s'o fac cadou... uite vezi obanda de jupon... Știi sunt aci de mai bine de șase luni... și d. Barnier m'a îngrijit foarte bine, așa că m'am gândit să-I dau o mică amintire... Băiatu-ăsta e prea cum se cade ca să n'aibă vre-o cuconiță... Ei bine, are să-I facă cucoanei lui un jupon... E frumos... când dansezi...

— Mă rog, dar dumneavoastră n'aveți de gând să sfârșiți cu pâlăvrăgeala?... sau vreți să aveți friguri?

zise sora Filomena, înapoiindu-se aproape aspră.

XL

Atâtea lucruri, atâtea servicii, atâtea datorii, lăsate la discreția, la voința și la zelul surorilor de către regulamentul administrațiilor spitalicești, fac ca o soră într-o sală de spital să fie totul sau nimic.

Ea nu e nimic dacă îi lipsește inițiativa și acțiunea, dacă-i lipsește pornirea și tăcerea devotamentului. Chiar dacă-i recomandabilă printr-o evlavie puternică și prin virtuți meritorii, ea nu e nimic dacă n'a primit această vocațiune a caracterului care îndreaptă în chip firesc mâinile și inima spre ușurarea bolnavilor, dacă n'are aceste friguri ale carității, cari sunt chinul dumnezeesc al gândului și al corpului.

Sora nu e nimic fără anumite delicateți cari o fac să găsească blând de mângâieri pentru inima celor ce suferă, fără o anumită autoritate maternală cu ajutorul căreia intră în treburile, în idelle, în încrederea bărbatului sau a femeii din popor. Sau dacă a fost lipsită de darurile providențiale cari o predestinează rolului său: dacă-i lipsesc sănătatea și puterea fizică, dacă chipul ei nu e unu din acele chipuri binevoitoare și zămbitoare pe care boala simve plăcere să le aibă la căpătâiul patului, — sora nu e nimic altceva decât o fată de gardă mai blândă de cât celelalte fete de gardă.

Dar când sora are unul din aceste farmece, când e activă și simpatcă, totdeauna gata să se ostenească, să mărească, în măsura inimii sale, cercul restrâns al ocupațiilor pe care o dau-oare să le îndeplinească, când încearcă să facă sarcina sa mare ca și devotamentul său, când e în sfârșit o soră de caritate, — ea e totul, ea face totul, ea poate aproape totul în sală.

Să primească medicamentele aduse de internul de la farmacie, să le verifice, să le administreze, să împartă mâncarea și mai ales vinul, să bage de seamă ca vinul să nu fie băut de infirmiere sau de fetele de gardă, să împartă rufăria, să împartă împreună cu fata de gardă îngrijirile de dat bolnavelor, să vegheze în sfârșit în mod general asupra poliției sălii, iată atribuțiile pozitive pe cari le are o soră. Dar aceste însărcinări, așa de vagi și așa de nesfârșite sub înfățișarea lor strâmtă și aspră, îi pun în mână, dacă ea vrea să se folosească de latitudinea lor, conducerea sălii.

Astfel, în ce privește împărțirea hranei și a vinului, e acordarea bonurilor, îngăduirea vinului extra, a peștelui mic, a dulceturilor; acestea din urmă sunt o bunăvoință pentru convalescență și mulțumiri ale capriciului celei dintâi poftă de mâncare, pe care sora e totdeauna sigură că le obține de la doctor, numai să știe să le ceară.

Indatoririle sale stricte nu merg mai departe de administrarea doctoreștilor, de îngrijirea bolnavelor; dar nu-i e îngăduit să facă altceva de cât serviciu de fată de gardă?

Printr-o cercetare liniștită făcută și cu luare aminte asupra bolnavului, prin experiență, prin studii medicinale elementare, nu-l poate ea ajuta pe doctor în observațiunile sale, nu poate chema pe intern la vreme, nu-l poate îngriji pe bolnav cu o anumită cunoaștere a boalei lui?

Dincolo de poliția sălii, de poliția materială, mărginită la o supraveghere de curățenie, de măturat, de bună înfățișare, de ordine, n'are ea dreptul de a face poliție morală? n'are dreptul să însemne pe convalescenții cari își vând pâinea, să asculte plângerile bolnavilor și să aducă aceste plângeri la cunoștința administrației? N'are dreptul să denunțe și să facă să fie găsite acele infirmiere sau fete de gardă cari

cer plată pentru îngrijirile pe care trebuie să le dea?

Apoi de asupra tuturor acestor funcțiuni și înfățișări ale surorilor mângâierea bolnavelor nu e ea cu totul deasupra datoriilor și puterilor sale?

Ea are sarcina tuturor acestor suferințe pline de dureri, ea trebuie să simbolizeze speranța sub perdelele acestor paturi de trecere, nemăplute, unde moartea abia are vremea să întepenească un corp.

Ce rol poate fi mai mare și mai larg de cât acesta: să cheme Providența asupra bolnavului, să-I acorde căminul lui, în care plânge mizeria, să-I arăți unuia viitorul, altuia corul, să-ți încrucișezi mâinile cu evlavie la capul celor pentru cari nimeni nu se roagă, să scapi de gâmul operației pe cei ce trag să moară, să adormi întru Domnul cea din urmă suflare de viață!

În sala în care ea fusese pusă sub protecțiunea unei maici demne de simă și devotate, dar cam obosită de obișnuință, cam amorțită de bătrânețe, tânăra novice, câștigând cu farmecul zelului său pe doctor și pe elevii săi se ridică deodată la această mare autoritate a surorii într'un spital.

Liberă și stăpână pe activitatea sa sub ascultarea acestei superioare fără pismă și care se lăsa ajutată și ușurată de ea, sora Filomena se deschise și creștea zilnic în puteri de bunăvoință, în înfățișări de îndurare.

Ea o mijlocitoare prin care se îndulcea tot ce era rău în viața de spital, ea era mâna compătimitoare și ușoară de care suferința voia să fie atinsă, ea era glasul legănător și senin care dădea curaj convalescenței. Ea era supraveghierea și controlul cari făceau împrejurul paturilor serviciul uman și conștiințios. Era aproape o familie pentru bolnavi, într'atât pătrundea în afecțiunile lor, ca o confidentă, în gândurile lor ca o rudă, în lacrimile lor ca o prietenă.

O vedeai neîncetat mergând dela un pat la altul, cu ceva în mână, cu inima sa în privire, trecând de la o bolnavă la alta, mergând din bucătărie în sală, din sală în cabina ei, adunând, controlând, verificând, îndoită asupra registrelor de vizită, fără să se oprească sau să aibă vreme să stea jos. Rochia ei venea și se ducea mereu, decolo până colo.

Astfel, ea era adorată și venerată. Bolnavelor cari veneau, cele cari erau în sală mai de mult le spuneau de norocul pe care l'au avut, le vorbeau de sora cea bună pe care aveau s'o vadă.

Chiar în celelalte săli, se dădea atențiune nopților în cari ea era de gardă, așteptându-se seara, rondul ei dela un pas la celalt.

Iar ziua, când se cobora scara convalescenței, cari pe coridorul sălii bărbatilor își fumau pipele, plimbându-se sprijiniți în cârji, o salutau descoperindu-și capul și luându-și până jos bonetele de lână.

Renumele ei era un fel de popularitate. Numele ei era rostit în timpul mesei studenților; unii vorbeau de farmecul ei cu înflăcărare, alții cu curiositate. Și în adâncul tuturor, medicii și internii, era ca un fel de mândrie bucuroasă pentru această soră minunată, pentru novicea din sala Sfânta Thereza.

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apare Duminică viitoare.

LITERATURA POPORALA
FIUL LUI SFANTUL PETRE
sau
VARSTA OAMENILOR

— Si asa nepoate, doi copii a-
vuse, si amandoi se dusera!..

— E-he, moș Loane, se vede c'asa
am fost eu ursit de Dumnezeu! Dar,
ce mi faci! Copiii sunt flori inaintea
Domnului, pe cand noi, noi ca-
telor, cine stie pe unde ni s'or: o-
ni si letele..

— Lasă, nepoate, că tot copil da-
că tu ne-or scăpa sufletele de pe-a-
colo, de pe unde ni s'ar duca..

— Așa e, moșule, așa e, dar să
nu-mi iei vorba în rău; ca să uit, —
să nu se steargă din fața ochilor gre-
ul că m'apasă —, spune-mi ceva din
tinuturile dumitale, că poate m'oi
maf înveseli; spune-mi ceva, spune
dacă vrei și-o poveste, numai spune,
ca să-mi mai treacă gândurile..

— Apoi de, nepoate, de bătrân, bă-
trân sunt, bag-samă căci văd eu că
e cam de mult de când eram așa ca
de-o schioapă, când zburătuream co-
tofele de la cuibare; poate să fiu
mai bătrân și de cât tată-tău cu vre-
o c'ăprezece-douăzeci de ani; dar
fiindă mă rugați să spun o poveste
apoi ascult-o nepoate:

„Că trăia de mult, de mult, de
pe când Domnul Christos umbra pe
pământ ou Sfinții Apostoli, trăia în-
tr'un sat un flăcău, voinic nevoic
mare, care copilărise cu Sfântul Pe-
tre; și-acum, amândoi, erau trup și
suflet.

Văznea, urmându-și firul ei, nu-
mai ce-i vine într-o zi flăcăului, că
nu e-nu, să se însoare, să-și ia to-
vară în bordoul lui. Și într-o zi,
când era soarele în spre prânz, ple-
că cu tată-șo la peti.

Împacă-și încearcă dincolo, până-
s'agăsește ce-i plăcea: o mireasă
cum nu se mai găsea pe-acele vre-
muri; și împăcase inima..

Înnoiala s'a făcut repede, c'asa era
lume mai înainte.

După ce bătrânul nuntă, socru-
său de colo, îi zise:

— He, bine, dragă ginere, mireasă
pe care îți găsiși, toate le puseși la
cale, da' nuntă una nu mi-ai spus..

— Ce tată-socrule, ce nu și-am
spus?

— Mi ce, acum cine te cunună?

— Ei, de asta te îngrijeste?... Lasă
că am un prieten bun, am chiar pe
Sf. Petre, o să-l rog să mă cunună,
că de, e om bun la Dumnezeu și po-
ate am și eu noroc..

— Bine fată, dar dacă n'o vrea Sf.
Petre?

— Ei, dacă n'o vrea, oi găsi al-
tut..

Plăcă voinicul la Sf. Petre. Ajuns
și spune uite cum și uite cum, spun-
ându-i toată țărășenia, rugându-l
să-l cunună. Sf. Petre îi dă în bună,
că-l înunță, și după ce pleacă fiin-
său, și tipa la Domnul Christos să-
i dea voie.

Dar Mântuitorul, după ce-l ascultă
cu rădare, nici lae, nici dătaie, nu-
mai ce-i zice lui Sf. Petre:

— Ce că-ți de treabă Petre că
n'are să-ți înăscă fiin..

— He na, Doamne, s'a rugat o-
mul de mine ce cerul și pământul,
i-am spus că-i cunun, și știu bine că
eu n'am înăscă vorba îndărăt nici o-
dată..

— Așa așa e Petre, nu zic ba, dar
mai căci fiin-tău își are zilele bob,
număte. Când va pași peste băl-
toacă acia de dinaintea bisericeii, o
să cam și o să moară, așa că tu nici
n'ai să puci să-l cunun!

Auzind astă Sf. Petre, s'a intris-
tat; însă s'a mai rugat de Domnul
să-i căruiască barem câți-va ani..
Mântuitorul i-a răspuns:

— Ei bine Petre, fiindcă îți să-ți
fac înălțurul ăsta, o să fac așa ca să
nu se știe că n'a avut noroc la nun-
ță. Du-te și-i cunună.

Pleacă Sf. Petre bun bucuros. A-
juns:

— Hai fine să te cunun.
— Hai nașule..
Nuntă mare cum nu s'a mai văzută,
căci de, bălățul avea nișă stare, în-
ta asemenea, și pe de-asupra, de, ca
naș Sf. Petre. Nuntă cu tot rostul,
nu altceva.

Dinaintea bisericeii, unde era să se
cunună, după o plimbare, se adunase o-
pă, se făcuse o băltoacă. Venind cu
toți la biserică, voră să treacă peste
acea apă, ca să intre înăuntru. N'a-
păcără să pășească toți, și numai
ce le dete Dumnezeu un tremur prin
vine, și cărună și ginere, și mireasă
și toți nuntașii în băltoacă. S'a scu-
lat mireasa și nuntașii; dar ginerile
a rămas morți.

Atunci Sf. Petre, alergă înapoi la
Christos, îi spune întâmplarea și-l
roagă să dea viață finului său. Mân-
tuitorul îi zice:

— De Petre, ce să-ți fac, eu și-am
spus, și tu nu m'ai ascultat..

— Doamne, Tu poți face tot, fă și
aceasta.. — se rugă Sfântul.

— Bine Petre, bine, o să fac și pe
aceasta, dar tot tu ai să alergi; tatăl
lui fiin-tău, are să trăiască trei su-
te de ani și mă-sa două sute, — du-te
și cere-le de la fiecare câte cincizeci,
și dacă ei or vrea să dea, apoi îi fac
voia.

Și Petre a plecat.

Aleargă Sfântul la finii cei bătrâni,
le spune întâmplarea, le spune cât
au să trăiască, și-i roagă ca să dea
fiecare câte cincizeci de ani pentru
fiul lor care a murit, fiindcă n'a mai
avut ani de trăit.

Dar moșnegii, când aud una ca
asta, numai de cât sar cu gura:

— Ei ași, auzi vorbă, dacă a murit
mort să fie, casă spartă de copil
n'am văzut. Anii noștri știu că n'o
să-i mai trăiască, noi în locul lui n'o
să trăim, și-apoi de, vezi și Dumnea-
ta, abia ne-am învățat să trăim..

Pleacă Sf. Petre necăjit și amarăt
la Domnul Christos să-i spună ce-a
pătit; dar Mântuitorul îi spune
blând:

— Lasă Petre, că nu-i nimic, ai să
vezi și mai răi ca acestia.. Dacă n'a
vrut tată-tău și mamă-sa s'ajute
pe copilul lor; cum o să vrea alții!.. De-
acum înainte am să fac altfel.. Să
ții minte de la mine, că cine are să-și
trăiască viața, o trăiască, cu nimeni
n'o împărțește; iar cine nu va trăi,
doar de va apuca lumina zilei sau
botozul. — atâți îi vor fi zilele..

Zis a fost, și făcut, și de-atunci u-
ni oamenii trăiesc cu sutele; iar alții
mor cum se nasc, nici n'apucă să
gângăvească..

— Ei, moș Loane, să ai bătrânețile
duci, poate muream și povestea a-
ceasta n'o auzeam..

— Apoi de nepoate, oi mai trăi,
de-oi mai avea zile, să vezi dumnea-
ta, m'a nins cam de mult, funia mi
s'a apropiat de par, și multe ferni
mai duc în spate și nu știu când 'oi
închide ochii, căci mă tot chiamă
Cel-de-Sus..

— Pân' atunci moșule, să-mi mai
spui câte una de-acestea, să-mi mai
îndulcești zilele, că mă vezi cum
sânt..

dată, să mă mai gândesc, să mă le-
— Ți-oi mai spune nepote și altă
dată, să mă mai gândesc, să mi le-
aduc aminte.. 1).

(Comunicată de învâțătorul I. Bră-
velescu din cam. Zeicov-Dolj, ce a
auzit-o de la moș Ion Anărel, în
vârsta de 80 ani, din aceeași co-
mună).

N. I. Dumitrașcu

1) Primită cu aceste rânduri:
„Primiți scrierarea ta și-ți trimet cele
ce-mi ceri. Sânt bine. Mă înrebi dacă am
capil.. Citește începutul poveștii și vezi
prologul.. Ceia ce m'a făcut a și-o trimeto
ca s'o publici..“

POSTA REDACȚIEI

D-lui V. Ionescu-Dandy. — Dorim să
vă cunoaștem. Treceți pe la redacția noas-
tră.

MODE
Modele originale din străinătate, de
la 15 lei în sus pe rând la
„SABINA“
In. str. Lipscani 26 (etaj. 1. deasupra
Hotelier Schröder) lângă Papagal.
Asortiment de pălării de doliu și de cap
Prefacerea unei pălării Lei 4
— În provincie contra ramburs —

LEI 3.50
SUTA de cărți postale ilus-
trate, frumoase, diferite, —
100 feluri, nici una la fel,
trimite franco ori unde
„DEPOZITUL UNIVERSAL“
Str. Lipscani-Noul, sub Hotel de
France No. 30, București

15. — Strada Bărației. — 15
Vechiul Magazin LA CONTRABAS
de Muzică
— Cunoscut în toată țara că vinde mai estin ca ori-ce alt magazin —
Recomandă bogatul său asortiment de: Violini, Viole, Violoncele, Mando-
line, Cobze, Tambale, Flaute, Clarinete, Piculine, Ocarine, Muzici de gură,
Coarde fine, Accesorii, etc. Singura reprezentanță și unicul depozit pentru
România al ransmiterilor **ARMONICI** cu două rânduri, marca **„Triumph“** cu
vulturul pe globul pământesc proclamate ca cele mai bune din lume. —
Principiul magazinului de a vinde mărfuri superioare cu prețuri estine. Înainte
de a cumpăra articole de muzică, vizitați magazinul **LA CONTRABAS**.
BUCUREȘTI

INANTATI
prin mandat postal lei 1.90 tocmai și veți primi prompt,
discret, franco și recomandat cel mai util, mai interesant,
mai instructiv și mai nou manual ce s'a publicat în limba
română despre: buna-cuviință, etichetă, purtările frumoase, manierele ele-
gante, arta de a se face cineva plăcut în societate, compunerea de scrisori
și cereri în căsătorie, limbajul florilor, felicitări pentru zilele onomastice,
poezii pentru declamat în societăți, versuri și toast. Cea mai nouă ediție. Co-
menziile se fac prin postă numai la noi trimițându-ni-se prețul de lei 1.90 exact pe
adresa: Agenției de publicitate literară **PRESSA**, căsuța poștală 153, Bucu-
rești. Aceasta ajunge.
Vă mai recomandăm asemenea cu stăruință a vă procura dela noi cartea
de bucate cea mai nouă, mai practică, mai interesantă, mai folositoare și în adevăr
mai bună decât toate cărțile similare apărute până acum și care costă numai 2 lei.
Conține 200 pagini și multe ilustrații, învățând pe ori-cine bucătăria română, fran-
ceză și nemțească (bucate, prăjituri, dulceturi, conserve, licoururi, siropuri, etc., etc.).
Prețul de doi lei pr. mand. post. se expediază exact pe adresa de mai sus și primiți
cartea franco și recomandată. **Tăiește din corpul ziarului acest an și păstrați-l!**

VĂPSEA DE PĂR RAPID
GARANTAT ABSOLUT
REVĂTĂMĂTOARE
Văpșea imediat pă-
ră cărunțit sau alb, în
negru, brun, castaniu
sau blond într'un mod
atât de perfect și de na-
tural în cât nu se cu-
noaște de loc că părul e
văpșit. Întrebunțarea
mai simplă și mai u-
șoară ca la ori-ce altă
văpșea de păr.
Prețul lei 2.50. La nemulțumire se res-
tue imediat costul.

BONBOANE ORIENTALE
Parfumează admi-
rabil gura
și distrug ori-ce miros urât al gurei
provenit din tutun, dinți stricați sau
stomac deranjat.
Cutia 50 banii la drogerii și farmacii.
Observați marca **Semiluna** ca stea,
singure veritabile.

CREMA FLORA POMADA
PUDRA FLORA Capilogen
SAPUN FLORA (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bran-
șilele acute și cronice,
tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin
Teanu
Sticla lei 3. — La drogerii și farmacii
PURGEN
PURGATIV IDEAL
cu reanma universal
De o eficacitate absolută sigură. Cutia
cu 25 purgative lei 1.50. Observați ca fie-
care pastilă să aibă inscripția: **PURGEN-
BAYER**, singurul veritabil.

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neu-
rastenia, histeria, slăbiciunea
generală, vindecă

Hemofer
Teanu
recomandat de prof. dr. Bruciu, prof.
dr. Leonte, prof. V. Negel, Iași, și
alții, ca unul din cele mai puternice recon-
stituante ale corpului slăbit. **Sticla lei 4.**
DURERI REUMATICE
Neuralgii, migrenă,
dureri de cap și de dinți
vindecă sigur
PASTILELE
Neuralgine Jurist
Un flacon 2.50
La drogerii și farmacii

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

UNIVERSUL

ABONAȚILOR SĂI CU ÎNCEPERE DE LA 28 NOEMBRIE, 1911

O SPLENDIDA VILA LA SINAIA

«VILA MARIA», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

O CAMERA DE CULCARE ÎN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de imobile de lemn *Marin V. Ganea*, șos. Mihael-Bravul, 37 și str. Șerbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODAE DE BIUROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șase scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobilă *Gildener Rosenthal & Hascal*, București, str. Carol, 64, etaj. I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, culoarea mahonului

pentru intrare, compusă din: una canapea, 4 scaune, 2 marchize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobilă *Compania Americană*, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori (lângă hotel Dacia)

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și captușită cu mătase.

Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șase pahare de cristal Bacara, cu manșuri de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată.

Una pereche sfeșnice de alpaca argintate și bogat decorate.

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail *Frații A. & I. Roller*, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 120 centimetri, întorcându-se la 15 zile.

Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile.

Una harmonică superioară, burduf dublu, colțurile legate, cu 21 clape și 8 basuri, toate de oțel.

Un ceasornic de masă de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale.

Cumpărate de la «Compania generală», birou de import-export, București, strada Smârdan, No. 29 (etajul I).

O bicicletă de curse „Imperial”, cea mai cunoscută, fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci marca «Inger», cântărește de cel

mai buni artiști.

Un serviciu de lavoar, de faianță, compus din cinci bucăți.

O lampă ultima creațiune, model «Cometa Haley», sistem american, cea mai economică și luminoasă.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Puckar, Bulevardul Elisabeta, 15 (Hotel Princiar).

O jardiniere de metal argintat, cu vas verde.

O fructieră aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. — Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă „Naumann” de mare lux, una din cele mai solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiuni Siedel & Naumann din Dresda, singurile biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la poștele germană și română. Reprezentant general: D. Leonida Piorkowsky, București, strada Știrbey-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, frumos gravat.

O pendulă mare de perete, frumos ornată și compusă din: o lingură, furculiță și cuțit de argint veritabil

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din *Memoriile Regelui Carol I al României* sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15 pe 3 luni lei 4.65.

marcat de Stat. — Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 31.

Una pendulă de perete lemn de stejar, cu bătaie, ultima noutate.

Un ceasornic de birou cumpărate de la marele magazin de bijuterii, ceasornicarie și argintarie Jean Schmidt & Const. Stratul, București, calea Victoriei, 54.

Un gramofon mare. Una vioară. Una harmonică.

Una mandolină cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticlute și cu necesar de toaletă. — **Una trusă** de manșuri, pentru d-nii ofițeri. — **Trei truse** de piele fină p. manșuri.

Trei pulverizatoare splendide de cristal, nichelate. — **Trei pudriere** cu pufurile lor.

Trei oglinzi nichelate pentru masă, cumpărate de la cunoscuta Drogherie Princiară Const. C. Popescu, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și

marca «Melodion-Garmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântece românești — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expres din străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. — **Un plug de oțel** cu două brazde, marca Z. H. C. R. Ambela din celebra fabrică «Rudolf Bacher», Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale: «Soc. în comandă Weil Joseph & Co. Succ.», București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie Mihail D. Botez, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stoffei, care se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, București, str. Academiei, 28.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».